

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Strah je dober pri hiši.

V krogih naših polu- ali posili-Nemcev nastal je velik strah. Ministerstvo je namreč dne 15. decembra l. l. izdalo strog ukaz na naša okrajna glavarstva, naj poročajo, kdo da je na čelu ali pa merodajna glava v podružnicah nemškega šulvereina. V poročilu ima se potlej tudi naznaniti, ali se v njih razpravljajo tudi politične stvari in če se, kateri udje nosijo v taci rekeh zvonec.

Tacega ukaza in še bolj taci nepristranskih poročil je bilo že zdavno treba. Kar smo v tem doživeli od šulvereina in kar so trezni, pravi Nemci sami že priznali, iz tega se je koj iz početka, kar je šulverein stopil v življenje, brez vsake težave videlo, da je šulverein politično društvo in to še v prvi vrsti, v suknjo nepolitičnega „šolmastra“ pa se je samo za to vrglo, da bi si proste roke obdržalo.

Neznano to tudi vladinim krogom ni ostalo in tu pa tam so le-ti možje še le prav zato postali udje v taci šulvereinskih podružnicah, ker so z njih pomočjo se nadjali, da bode čem prej, tem bolje „ministerstvu sprave“ odklenknilo. To so namreč imeli samo za meglo, ki otemnjuje solnce nemškega liberalizma za malo časa, tem lepše pa bi za njim solnce ne vemo, ali bi bolje rekli, nemškimi Judom ali pa judovskim Nemcem zasijalo. Nemški Jud pa judovski Nemec — ta sta pri nas, kakor stojé sedaj razmere, eno. Med njima gledé mišljenja ni razločka.

Po Avstriji, če gre za pravo, so Nemci redki, vsaj po naših mestih in trgih živé v resnici ali le po sili ali pa na pol Nemci in so tedaj onim po celi vrsti samo to, kar je pri vozu repica, gredó torej tudi tako in tje, kakor in kamor jih vleko oni — Judje, ki se delajo za Nemce ali pa Nemci, ki so v vsem načela Judov vzprejeli.

Za-se imajo pred temi samo to, da ne vedó prav, kam da bi radi prišli in kričé tedaj

včasih na krajih, kjer bi za-nje bilo bolje, ko bi molčali. Jako so že na večih krajih, ne da bi sami za to vedeli, izdali namene šulvereina in ministerstvo grofa Taaffeja, ki je sicer nasproti Nemcem najpohlevnejše jagnje, ni moglo več, ali že celo ni smelo več molčati, dokler še ni slova dalo svoji nalogi, ljudstva, ki živé po lepem avstrijskem cesarstvu, spraviti med seboj in kolikor toliko poravnati pri njih dolžnosti in pravice.

Same dolžnosti imeti, pravic pa nobenih dobiti, tega ne more strpeti noben narod, dokler se še čuti za narod. Pri teh Nemcih ali kar so že ti po svoji krvi, kar jih v šulvereinu dela, hodi samo za to, da vzdržé Nemci, pa se vé, da le tisti, ki vleko z njimi, vse pravice, dolžnosti pa zvalijo radi na druge narode, na slovanska in pri nas še posebej na slovensko ljudstvo.

Ukaz ministerstva je tedaj pri njih lahko kakor ogenj v strehi. To vedó vsi sami dobro, da dela vsaka podružnica šulvereina v politiki — tedaj v našem, kar bi po pravilih ne smela. In da je potlej ta njih politika zoper spravo in zato zoper sedanje ministerstvo, to je le naravna posledica in ne more se več zakriti.

Ministerstvo pa po takem ne more druga, kakor da ves šulverein razžene. Zdaj pride tedaj vse na to, kaka poročila da o njih dajo okrajna glavarstva.

Novine, ki so s šulvereinom v ozki dotiki, le težko zakrivajo svoj strah in dolžijo grofa Taaffeja, da dela s svojim ukazom šulvereinu krivico. Mi seveda nismo teh misli, vendar pa jih lahko tolažimo, kajti, kakor poznamo okrajna glavarstva, njih nobeno ne bode sčista zoper šulverein, pač pa stopi gotovo večje ali manjše število izmed njih na stran šulvereina ter bodo njih poročila za-nj le hvale polna. To ve tudi šulverein.

Ali drugo vprašanje je, kakó vzprejme ministerstvo ta poročila? Da ne čisto brez vse preskušnje, to je skorej gotovo in zato tiči prav

v tej preskušnji ves strah šulvereina; zakaj tako je vendar-le mogoče, da se vsled nje prikaže resnica, tedaj pa je že tudi po šulverinu djano.

Šulverein je društvo, ki ima svoje vodstvo zunaj cesarskih mej, tam v velikonemškem Berolinu in že samo to budi v človeku sum, da ni pri njem vse v redu. Nedolžno ime, ki ga ima na čelu, je le krinka, za katero se skriva celó lahko grdo lice.

Kakor pa smo rekli, mi se za šulverein ne bojimo, tudi ta strogi ukaz ministerstva ne pride mu zlehka do živga. Tega izmed nas tudi nihče ne pričakuje. Vendar pa je dobra posledica tega ukaza to, da imajo vsled njega pri šulverinu že nekaj strahu in torej upamo, da ne bodo več tako drzni, kakor je dosegmal to pri njih bilo v navadi.

Poslovanje v slov. posojilnicah.

(Konec.)

Naši kmetje pa imajo v obče prav malo premakljivega blaga, vzlasti če se pomisli, da se ne sme rubiti „fundus instructus“. O času nevarnosti se toraj tirjatev le da rešiti, ako moremo tirjatev vknjižiti na zemljišče; to pa se mora zgoditi še tisti dan, ali tisto uro, ko se izvé, da preti nevarnost. Kajti preteče nevarnosti ne izvé samo posojilnoca, ampak tudi ostali upniki. Sedaj velja, kdo izmed upnikov da se more prvi vknjižiti. Prvi pa bode vknjižen tisti, ki ima za to pripravno listino. Menjiška tirjatev mora se najprej še iztožiti, in vknjižiti še le tri dni potem, ko se je izročil dolžniku plačilni nalog. Z menjico v rokah zamoremo vknjižiti in s tem zavarovati dotično tirjatev še le po preteku kakih 6 do 8 dni od dne, ko se je o preteči nevarnosti izvedelo.

Vse drugače je to pri dolžnem pismu! V vsakem dolžnem pismu, kakor jih imajo v rabi slovenske posojilnice, mora dati dolžnik dovoljenje, da si more posojilnica vknjižiti svojo tirjatev na vseh njegovih posestvih, kadar hoče: — in tako se zamore v času nevarnosti vsaka posojilniška tirjatev vknjižiti še tisto uro, ko se o nevarnosti izvé.

Ta vspeh se doseže enako, z dolžnim pismom s poverjenimi, kakor tudi z nepoverjenimi (nelegalizovanimi) podpisi, kajti na podlagi nepoverjenega dolžnega pisma se dovoli predznama in ta dá isto varnost v istem trenutku, ko vknjižba sama. Sicer pa imajo slovenske posojilnice tudi mnogo dolžnih pisem z legalizovanimi dopisi, kar se navadno tirja pri večih tirjatvah, ali če se dvomi o istinitosti podpisateljev itd.

Z dolžnimi pismi poslujejo toraj slovenske posojilnice dosti varnejše, kakor bi to mogoče bilo z menjicami. Najsijajnejši dokaz temu je, da vsled tega poslovanja — po našem vedenju

— nimajo slovenske posojilnice do sedaj nobene zgube.

Dolžna pisma se glasijo dalje ravno tako na tri ali šest mesecev, kakor menjice, zato se pa dá kapital bistveno mobilizovati s temi dolžnimi pismi v tistem času, kakor pri menjicah. Drugače bi bilo, ko bi posojilnice dajale dolgi kredit na zemljišča, kakor n. pr. hranilnice; tedaj, pa le tedaj bi se smelo reči, da ne morejo posojilnice „v razmerno kratkem času“ svojega kapitala mobilizovati. Posojilnice pa so osnovane, kakor ja vsakemu znano, na načelu kratkega kredita. Obrtnikom in trgovcem pa itak posojilnice ne dajejo posojila na dolžna pisma, nego izključljivo na menjice.

Tako je poslovanje naših posojilnic kot sad mnogoletnihkušenj.

Načelnštvo zveze slovenskih posojilnic goji zato prepričanje, da so slovenske posojilnice na tak način najboljše zavarovane zoper vse eventuelne nezgode narodnega gospodarstva, zoper vse denarne krize, in da bodo, ako bi nastale v Avstriji denarne krize, naše posojilnice zadnji denarni zavodi, ki bodo padli.

Če se toraj kdo spodtika nad tem, da naše posojilnice dajo pri kmetskih dolžnikih prednost dolžnim pismom in ne menjicam, ali če kdo „ostrmi“ nad „navadnimi nelegalizovanimi“ dolžnimi pismi, kaže le to, da stvari ne razume.

Gospodarske stvari.

Kdaj in kako gre konje snažiti.

Večidel je navada, da se konji zjutraj pri krmi s štrigljem in krtačo do dobra vsega na njih ležečega smetja in nesnage očistijo. V mnogih gospodarstvih je predpisan trojni potegljaj v navadi in marsikateri gospodar ali kmetovalec si domišljava, da je že vse, kar je potrebno za telesno snažnost svojih konjskih poljedelcev, storjeno in vendar še ni do jasna premislil in preudaril, da se pri razno veliki nesnagi tudi razno veliko nesnage na telesu konjev najde in da se mora ta nesnaga odpraviti, ako hoče, da se bodo živali telesno dobro počutile.

Marsikateri kmetovalec se drži še krivega nazora, da je dobra krma več nego pol snaženja in da je po tem takim dobrem krmljenju vse snaženje odveč in je zadovoljen, ako se živali le nekoliko površno poškrabajo po hrbtu, trebuhu in nogah. Na drugi strani pa so nekateri, ki snaženje tudi pretirajo, konje po nepotrebnem mučijo, kožo predražijo in tako živali prehlajenju preveč podvržejo. Zopet drugi pa mislijo naopak. Iz same varčnosti s pičo si domnevajo, da je dobro znaženje pol krmljenja. Pri takim ravnanju seveda konji nimajo niti posebno gladke kože, niti so prekorečno močni.